

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De SS. Zenobio & Zenobia martyribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

Agricolanus dixit: Recitetur. Ex officio dictum est: Miles hic, reiecto cingulo militari, Christianum se esse testatus, coram omni populo in deos & in Cæsarem multa blasphemata locutus est. Ideò eum ad te direximus, ut quod ex eodem claritas tua sanxerit iubeas obseruari. Recensitis itaque epistolis, Agricolanus dixit: Locutus es hæc apud acta præsidis? Marcellus dixit: Locutus sum. Agricolanus dixit: Centurio ordinarius militabas? Marcellus dixit: Militabam. Agricolanus dixit: Quo furore ausus es, ut proijceres sacramenta, & talia loquereris? Marcellus respondit: Furor nullus est in eis, qui timent Dominum. Agricolanus dixit: Singula hæc locutus es, quæ actis præsidialibus continentur? Marcellus respondit: Locutus sum. Agricolanus dixit: Projicisti arma? Marcellus respondit: Projeci. non enim oportet Christianum hominem molestijs secularibus militare, qui Christo militat. Agricolanus dixit: Ità se habent facta Marcelli, ut hæc disciplina debeat vindicari. Atque ità in Marcellum, qui centurio ordinarius militabat, qui abiecto publicè sacramento, polluisse se dixit, & insuper apud acta præsidis alia verba furore plena deposuit, animaduerti placet. Qui cum ad supplicium duceretur, dixit Agricolanus: Nè tibi Deus beneficiat. sic enim decebat martyrem de hoc mundo discedere. Et his dictis, capite cæsus occubuit pro nomine Domini nostri Iesu Christi, qui est benedictus in secula, Amen.

Sic hæc accipe, ut illud Apostoli 2. Tim. 2. Nemo militas Deo, implicat se negocijs secularibus. Capite cæditur.

MARTYRIVM SANCTI MARTYRIS ZENOBII, ET ZENOBIAE EIVS SORORIS,

Authore Simeone Metaphrasæ. Est in tomis Aloysij.

AGAE est ciuitas, quæ sita quidem est in sinu Ionico, habitatur autem à Cilicibus: cuius ea pars quidem, quæ vergit ad continentem, non est magna: laram autem & porreclam in satis magnam latitudinè propinqui maris portus excipit. Ea tulit beatum Zenobium, natum ex pijs parentibus, radicis bonæ re vera bonum germen. Qui cum decessissent, is relictus fuit apud patrum. Patrus verò, cum esset re vera vir diuinus, & virtutis studiosus, videns puerum ritè sequentem paternam pietatem, & quomodò vniuersæ eius hæreditatis, ità etiam virtutis factum esse hæredem, affini suæ Teclæ eum despondit, par Deo gratum propter pietatem, & insigne bonis omnibus operibus. Ex eis ergo natus est Zenobius: deinde etiam soror eius Zenobia. (hoc enim eis nomen impostum fuit à parentibus) sanctum par, rami fertiles spiritalibus operibus.

Octobr. 20. Cap. 1.

Parces beatorum Zenobij & Zenobia.

Cum autem egregius Zenobius iam ad ephibi peruenisset ætatem, eis quidem moriuntur parentes: consumuntur verò facultates, partim quidem in ventres pauperum, partim autem ad curam infirmorum. Tam pulchrè enim medicinam didicerat Zenobius, & in ægrotos ostendebat tantam miraculorum effectiõnem, ut nec solum quidem eius manûs contactum possent morbi sustinere, sed eius sola fugarentur præsentia. Hoc autem non erat opus artis, sed donum gratiæ, & præmium virtutis. Non solum autem sanitatis, sed etiam victus erat suppetitor Zenobius: & omnibus, qui ad ipsum accedebant, suppetitabat tam quæ ad morbi pertinebant curationem, quàm quæ ad alimentum corporis, quocunquemorbo detinerentur, & quibuscunque cibis opus haberent. Quinetiam non solum dabat gratis, sed etiam ipsum præceptum longo interuallo superabat. Nam præceptum quidem dicit: Gratis accipistis, gratis date: Ille autem præter medicinam adiungebat etiam alimentum ægrotorum, non solum gratis curans, sed etiam cum curatione præbens mercedem. Talis quidem sacrosanctus Zenobius obtigit Cilicum regioni, quo tempore Imperator Romanorum, deditus simulacris & impiæ ac falsæ religioni, mortuus est in impijs dogmatibus. Sed illius quidem tam imperij, quàm furoris in Christianos, relictus est hæres Diocletianus. Statim autem Lysiam præficit Ciliciæ, qui & ad cruciandum erat violentissimus, & ad alliciendum blanditijs maxima vi præditus. Ille autem cum venisset ad Mopsi urbem, excitat persecutionem aduersus Christianos, eamque grauissimam, & maximè horribilem. Tres autem numero adolescentes, Claudius, Asterius & Neon, fuerunt etiam exerciti in illa persecutione: quos tulit quidè Isauria

Cap. 2.

Zenobij virtus in depellendis morbis.

Matth. 10. Duplex beneficii confert ægris.

Claudius, Asterius & Neon, martyres.

Yyyy

Laran-

Larandus autem exercuit. Ij enim à Lysia vehemētibus & multis subiecti cruciatibus, in crucem adī extra muros, subiērunt mortem maleficorum: eorum autem corpora proiecta sunt deuoranda à feris & volucris. Et Lysias quidem talem ostendebat infāniam aduersus Christianos.

Cap. 3.
Zenobius
fit Episcop.
Aegarum.

Egregius igitur Zenobius cū in tanta virtute vitam egisset, & diuina reuelatione Christi gregem pascendum suscepisset, & Cilicia fuisset creatus Episcopus, in posterum etiam duplicem ostendit curationem: vt qui non solum corporibus, sed etiam animis mederetur, & illa quidem à morbis, has verò liberaret ab impietate. Hinc dicitur Indi cuiusdam Præfetti coniugem incidisse in morbū immedicabilem. Is autem erat cancer, qui in interiorē partem thoracis incubuerat. Propter quem congregatæ omnes manus medicorum, artesque & medicamenta, ostensa sunt illi morbo cedere. Vxorī ergò vicem dolēs Indus, & vndenā tantī mali inueniret solutionem, diligenter perscrutans, à quodā mercatore accepit de Zenobio, cum multos curare

curat egros
solo verbo
& manū
impositiōe.

agrotos solo verbo, & manuum impositione. Ille autem statim nihil cunctatus, sed statim cum coniuge & liberis iter ingressus, venit Aegas. Talis enim est, qui affligitur, animus, & ad id, quod audiērit exequendum acerrimus propter spem meliorē libertatis. Cū illuc ergò venisset, rogabat de Zenobio, vbinām esset, & apud quem degeret: & omne ponebat studium, vt eum videret. Cū hoc autem modo se haberet Indus, & tam magni faceret illū videre, ei apparet visio, quæ ei verè, & non in somnis, iubebat accedere ad ecclesiam Christianorum. In ea enim, inquit, inuenies eum, quem quæris. Cū is ergò surrexisset, cum vxore statim venit ad templum. Et cū in eo inuenissent sanctum, stantem in medio multitudinis, & ex ore suo emittentem doctrinæ fontes suauissimos, dimotis ijs, qui circumstebant, speciosos illius pedes, & bona reuerā euangelizantis ardentissimè apprehensant supplices, misericordemque & clementem illam animam orant & obsecrant, vt à malo liberentur. Nam etsi in vxoris thorace inesset morbus, mariti tamen multo magis tangebatur animum. Ille autem curationis mercedem ab eis postulat pietatem, & vt à patrio errore discedentes, ad agnitionis veritatem transfugerent. Quod quidem prompto & alacri animi studio se facturos eis profitentibus, excipiens sanctus: In nomine Iesu Christi, inquit, qui sanauit mulierem profluuiū sanguinis laborantem, sana esto, mulier, & liberare à morbo. statimque grauis ille morbus verbo, tanquam flagello aliquo, fuit expulsus: & diuinum baptismum & ipse, & vxor, & liberi fuerunt assecuti. Deinde etiam cū fuissent participes sacramentorum, domum læti redierunt, vt qui cum morbo mulieris, qui erat in thorace, vnā quoque perdidissent morbum deceptionis, & sanitate animæ fuissent locupletati.

Matth. 9.
Sanat femi-
nam cæcā
laborātem.

Cap. 4.
Alia quoque mulier, quæ in virtute vivebat Antiochiæ, & opem ferebat multis indigentibus, in morbum incidit grauissimum. Eum medici nominant phagedænam. Exortus autem inter mamillas, vastabat omnia circūcirca. Omnem ergò aliam desperans ipsa quoque curationem, egreditur noctū e ciuitate: cumque venisset per Seleuciam, & ad litus accessisset, & nauem quandam ascendisset, appellit Aegas. Et ardenti studio ad sanctum accedens, ei ostendit grauem illam affectionem, eumque rogat & supplicat, vt vel ante illius oculos moriatur, & citò exoluat debitum, vel liberetur à malo, quod eam affligit. Morbus enim ei tantam afferebat necessitatem, & tantum dolorem, vt etiam mortem peteret loco beneficii, & ea videretur esse liberatio à malis. Cū his motus fuisset sanctus, & manu Crucis signum fecisset, & deinde diuinum Christi nomen inuocasset (ô Dei iudicia, ô benignitatem, quæ nullis potest verbis exprimi) rumpitur quidem statim morbus, qui solum impleuit sanie: soluitur autem mulier à doloribus, & reuertitur sana Antiochiam.

Signo Cru-
cis & preci-
bus curat
phagedæna.

Cap. 5.
Quæ autem post hæc sequuntur, sunt Diocletiani persecutio aduersus pietatem, & Deo inimicum ab eo profectum edictum, & Lysias illius sæuitiæ & inhumanitatis minister acerrimus. Qui cū accepisset diuinum Zenobium prædicare vnum solum Deum, eiusque præcepta & voluntatem studiosè & diligenter amplecti, & eius inuocatione morbos omnes facillè soluere, & manum abundè suppeditantem porrigere egentibus, eum statim comprehendit, & cū in media præsedisset ciuitate, & eum coram ipso curasset sistendum: Sapè, inquit, ô Zenobi, à me de te est auditum: sed cū non facillè possem soli famè credere, propterea te in meum adduxi conspectum, vt etiam oculos haberem testes eorum, quæ audiui: &, vt paucis absoluam, hæc duo tibi propono, vt vel pareas pio edicto Imperatorum, & dijs nobiscum sacrifices: quod quidem

Sistitur ad
tribunal.

quidem efficiet, vt tu maximum honorem assequaris, & magnas opes, & vita splendorem, & aliorum bonorum remunerationes tibi conciliabit: (hoc tibi potes certò persuadere) vel vt damneris ad plagas, vincula, cruciatus, & cætera tormenta. Quorum quisnam est alius finis, nisi mors omninò sœuissima, & plena maximo dolore? Ad hæc egregius Zenobius: Mihi, inquit, vnus est verus Deus Iesus Christus, in quo ego confido, à quo est ipsa essentia & vita, & propter quem est mihi mori lucrum: neque enim quicquam ex ijs, quæ hîc sunt iucunda & delectabilia, est conferendum cum ea, quæ est illic, remuneratione. Quamobrèm sœuus indignatus Lysias, sublimè in ligno tollit athletam, & tormenta infert eius corpori: Videamus, dicens, an Christus sit venturus, vt ei opem ferat.

Constans oratio eius.

Sustollitur in lignum.

Interea verò currens alicundè, venit ad eum Zenobia soror eius. Quæ cum eum adspexisset in ligno, & vel ex ipso spectaculo repleta fuisset audacia, & si quid est molle, aut imbecillum, aut muliebre, id totum abiecisset, & se verè esse eius sororem ostendisset: Superbe, inquit, Tyranne, quidnam sceleris admisit frater, quòd tu eum sic torques? Ille autem, (ò sinistra, & dolosa, & illiberalem animam) ad mulieris dicendi libertatè placidissimè respondit & lenissimè, vt & in eam, vt potè fœminam, se blandis verbis insinuaret, & induceret, vt imbecilliozem. Sacrifica enim, inquit, Zenobia tu quoquè dijs, nec sustineas videre speciem ac vigorem & florem tui corporis, miserabiliter multis ac varijs tradi supplicijs: quorum, ò mulier, dedecus est longè ipso dolore grauius. Illa autem simul cum fratre loqui incipiès, velut vno quodam motu animi & consentu: Non nobis, dixerunt, persuadebis ò Tyranne, Deum verum & vium permutare cum simulacris mortalium hominum, nec si fieri quidem posset, vt tu innumerabiles nobis mortes afferres, & non hanc vnam, quæ nobis vel ab ipsa natura debetur necessariò. Hæc ergò cum dixissent, martyres statim lecti excipiunt ferrei, & ignis sub lectis accenditur. Aderat autem Lysias quoquè acclamans: Veniat Christus, & opem ferat ijs, qui pro ipso patiuntur. Zenobius autem ei honestè dixit: En adest, suum rorem præbens nobis medicinam, etiamsi tu hoc non possis videre, cum sis circumdatus tanta caligine impietatis.

Cap. 6.

Trém sororis eius Zenobiae constantia. Simul torcentur igni.

Tyrannus ergò cum videret eos tam magno & tam forti animo præditos, in præsentia quidem cessare facit eorum cruciatum, simul quidè & ad sensum doloris cum nequaquam sufficere existimans, & spe quadam sibi blandiens fore, vt ij persuadeantur, & conuertantur, nec perpetuò irà sibi nihil parcant. Cum itaque è lectis ferreis eos fecisset surgere: Vestri, inquit, modò miseremini, neque sit alter alteri inuicem adspectus miserabilis, frater ante oculos sororis atrociter interfectus. Illi autem moribus & animis magis fratres, quàm corporibus: Tibi, dixerunt, ò iudex, potiùs consulimus, vt tuæ animæ aliquam curam geras: & timeas quidè gehennam, cuius minæ tibi intentantur, & supplicia illa immortalia: discedas autem ab hoc errore manifesto, & ad Deum verum accedas, & ad pietatem. Nos autem tibi erimus apud Deum intercessores, sponsoresque & fideiussores, quòd acceptam tuam habebit conuersionem, & te placidè excipiet, & dignabitur bonis ineffabilibus. Propter quæ Lysias rabie quadam & furore factus acrior, iubet illud par verè bonum injeci in lebetes. Lebetes autem subitis habebant ignem valdè accensum. Illi verò stantes ante lebetes, cum oculos simul cum anima in cælum sustulissent, dicebant: Domine Iesu Christe Deus pacis, suscipe in pace animas nostras. Finitis precibus, eos statim exceperunt lebetes: & quæ erat in eis quidem aqua, vel ipso igne feruebat vehementiùs. Par autem martyrum, cum diuinum quendam rorem ab alto sensisset, canens sensim est egressus. Canticum autem erat: Seruasti nos Domine ab ijs, qui nos affligunt: & eos, qui nos odio habent, affecisti pudore.

Cap. 7.

Coniiciuntur in lebetes bullientes, nec læduntur.

Psal. 43.

Cæterùm Lysias cum eorum mutationis omnem spem abiecisset, vltimam fert in eos sententiã, vt gladio vitam finiant. Cum itaque extra muros ciuitatis Aegæorum fuissent sancti, vt iusserat Lysias, & se rursus dedissent precibus: Agimus tibi gratias, Christe Deus, dicebant, quòd dignatus sis efficere, vt bonum certamen decertaremus, cursum consummaremus, fidem seruaremus. Tibi ergò placeat, O Domine, vt simus participes præmij supernæ vocationis: & nos refer in numerum eorum, qui placuerunt sancto tuo & admirando nomini: quoniam es benedictus in secula. Statim autem preces effectus est consecutus: & vox quadam resonans è cælo, eis pollicita est coronas, & ad illa euocabat athletas, quæ illi consequi obtabant per martirium. Cum autè audissent vocem ij, qui aderant, humi cadunt proni & lachrymantes

Audiunt cælitus vocem.

Capite ca- propter admirabilem illam auditionem. Atque tricesimo quidem mensis Octobris
duntur. amputata fuerunt capita martyribus.

Cap. 9. Sacra autem illorum corpora ante urbem proiecta, cum Hermogenes & Caius
presbyteri profunda nocte cum suis fustulissent, pieque admodum & sanctè loculis
imposuissent, condunt in ea, quæ illic erat, spelunca. Timebant enim insultum im-
piorum, nè illis etiam ipsas inuiderent reliquias. Ità fuit sanctis his fratribus in omni-
bus conseruata fraternitas: & communem confessionem, cõmunem etiam fecerunt
Vno sepeli- decertationem: & quomodo ex vno vtero prodierunt, ità etiam vnus locus suscepit
untur loco. vtriusque corpora: Ad gloriam Domini nostri Iesu Christi: Cui gloria & potentia
nunc & in secula seculorum, Amen.

VITA ET MARTYRIVM SANCTI MARTYRIS EPIMACHI, AVTHORE

*Simeone Metaphrasæ. Habetur in
tomis Aloysij.*

31. Octobr.
Cap. 1.
Christiani
olim ad ido-
lorum sacri-
ficia cõpuli

LIM profectò impietatis caligo per totum orbem ter-
rarum diffusa erat, hominesque vniuersi ad sacrificium
dijs offerendum compellebantur, imperantium minas,
& iudicum sauitiam atque impetum formidantes. Quam-
obrem natura seipsam denegabat: tunc enim cognatio-
nis iurà conculcata omnino euertebantur. Quinetiam
veteris benevolentia coniunctio in dissidium conuerte-
batur.

Cap. 2.

Epimachus
in Aegypto
nat' & edu-
catus.

Degit in
monte Pe-
lusio.

Cap. 3.
Vitæ eius
asperitas.

Cap. 4.

Eximia S.
Epimachi
virtus.

Interea verò tanquam stella quædam inter Christi mi-
lites magnus effulgebat Epimachus: qui viuis quidem
Aegypto tantum cognitus fuit: post martyrium autem
toti mundo euasit manifestus. Eum enim tunc Aegyptus, velut lucernam quandam
sub modio latentem, occultabat. Nam regio illa, eius viri educationis atque optime
institutionis particeps facta fuit: quippè quæ virtutis & ætatis ipsius progressum atque
incrementa perspexit. Is non solum cum ætate virtute quoque crescebat, sed etiam
virtus ipsa in eo perspiciebatur longè maior, quàm eius ætas postulabat: idque cum
nullo vitæ magistro atque duce usus fuisset, sed ipse sibi tanquam regula quædam &
forma extitisset, animum simul atque mores componens, illum videlicet mitem &
tranquillum efficiens, hos prudentes semper, attentos & sobrios. Hinc Pelusius mons
incolam eum virum suscepit, quemadmodum eremus olim Iohannem Baptistam, &
Carmelus Eliam habuit.

Cum igitur Epimachus ipse in monte Pelusio versaretur, & in omni philosophia se
exerceret, omnemque victus duritiem amplexaretur, vitam denique propter Chri-
stum asperam ac laboriosam viueret, Iudex quidam sauitia & ferocitate insignis, Ale-
xandriam venit. Iudex autem ille cætera quidè omnia pro nihilo faciebat: sed omne
tantum studium, industriam & artes adhibebat, quibus totam urbem illam suis reti-
bus caperet, & acerbam impietatis prædam colligeret: idque vt assequi posset, nullis
machinis abstinebat. Quamobrem Christiani omnes illius iudicis minas extime-
scientes, alij in solitudinem aufugiebant, alij se Christianos esse dissimulantes, impie-
tatem simulabant. Quicumque verò pietatem profiteri volebant, acerbissimis cru-
ciatibus tradebantur.

Tunc igitur Epimacho solitudo ipsa non ampliùs fuit optabilis, neque illa vitæ ra-
tio grata erat, qua consuetudinem & hominù impietatem vitabat: sed amoris ardore
in Dei pietatem vehementissimè accensus, & zelo quodam magno excitatus, vitam
simul, solitudinem & quietem illam contempnit, & ab eremo in mediam urbem de-
scendit: quinimò adijt ad tribunal Tyranni, nihil eorum metuens, quæ corporeis
oculis cernuntur, neque his rebus, quæ terrorem iniiciunt, perterritus. Qua re ad-
mirabilem animi fortitudinem indicauit. Deinceps idolorum aram euertit, eamque
solo adæquauit, partim generosa & forti manu, partim potentia quadam, non huma-
na, sed diuina usus. Ad hæc & aduersus iudicem impetum fecit, iusto quodam furore
illum vlciscens, qui Deum & eius sacras leges violabat. Ac nisi ab ipsius satellitibus
martyris impetus detentus fuisset, Tyrannus ille miserabili casu iacuisset.

Quæ